

BRIEFADVIES
29 april '09

VOORONTWERP VAN BESLUIT INZAKE
DE WIJZIGING VAN ENERGIEPREMIES EN
OPENBAREDIENSTVERPLICHTINGEN

Mevrouw Hilde Crevits
Vlaams minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur
Koning Albert II-laan 20, bus 1
1000 Brussel

datum	29 april 2009
uw referentie	HC/KDK/LDS/2009/2003/32
onze referentie	03.04/L3/08/302
contact	francis.noyen@minaraad.be / 02 558.01.38
betreft	Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2008 tot toekenning van premies voor het uitvoeren van energiebesparende investeringen in woongebouwen en van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2007 inzake de openbaredienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik.

Mevrouw de minister,

Op 24 maart 2009 ontving de Minaraad een adviesvraag over het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van 9 mei 2008 tot toekenning van premies voor het uitvoeren van energiebesparende investeringen in woongebouwen en van het besluit van 2 maart 2007 inzake de openbaredienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik.

1. Toekennen van energieprijzen

Uit een eerste evaluatie van de uitvoering van het besluit van 9 mei 2008 over de energieprijzen blijken een aantal knelpunten: de voorwaarde dat alle betalingen in hetzelfde jaar dienen te gebeuren, de premie voor eigenaars van een appartement in een appartementsgebouw in mede-eigendom en de definitie van een bestaande woning met het oog op de premie voor het uitvoeren van dakisolatiewerkzaamheden. Het betreffen technische wijzigingen die de onvolkomenheden in de wetgeving moeten herstellen. In het verleden heeft de Raad zijn bekommernis geuit over de afstemming met de federale regeling, mogelijk praktische problemen, de moeilijkheden voor prefinanciering door de beoogde doelgroep en de handhaafbaarheid van dit besluit. De Raad herhaalt ook zijn vraag om te komen tot een vereenvoudigd en coherent systeem van energieprijzen en belastingkortingen. De Raad moet helaas vaststellen dat gedacht

wordt aan een bijkomend systeem, nl. een apart programma voor energierenovatie van appartementen in mede-eigendom.

2. REG-openbaredienstverplichtingen

Situering

Sinds 2003 worden aan de distributienetbeheerders REG-openbaredienstverplichtingen opgelegd. De belangrijkste verplichting is de realisatie van een hoeveelheid energiebesparing door het financieel ondersteunen van een aantal energiebesparende maatregelen. Vanaf de REG-actieplannen 2008 moeten de netbeheerders jaarlijks 2% energiebesparing realiseren (ten opzichte van 2 jaar terug) bij hun huishoudelijke eindafnemers en 1,5% bij de niet-huishoudelijke eindafnemers. Indien de gerealiseerde primaire energiebesparing in een bepaald jaar groter is dan de opgelegde doelstelling, mag het overschot overgedragen worden naar het volgende actiejaar. Indien de doelstelling niet wordt gehaald, kan een boete worden opgelegd. Naast de resultaatsverplichtingen waaraan netbeheerders moeten voldoen, worden eveneens een aantal actieverplichtingen opgelegd. De resultaten van een aantal van deze actieverplichtingen (dakisolatie, kortingsbon, energiescans 2010) mogen meegerekend worden voor het halen van de resultaatsverplichting.

Aanzienlijk besparingsoverschot

Sinds 2003 hebben alle netbeheerders een aanzienlijke besparingsoverdracht opgebouwd (gemiddeld 2 keer de jaardoelstelling voor huishoudelijke afnemers en 3 keer voor niet-huishoudelijke afnemers). Het voorontwerp van besluit stelt voor om vanaf 2010 de doelstelling voor de netbeheerders te verhogen. Zonder een verhoging van de doelstelling is er een risico dat er discontinuïteit ontstaat in de ondersteuning van energiebesparende investeringen omdat de netbeheerders hun premiereregelingen (tijdelijk) zouden stopzetten. Concreet wordt voorgesteld om de globale doelstelling voor energiebesparing vanaf 2010 vast te leggen op 3,5% van de totale afnamegegevens uit het jaar n-2 voor de 'gewone' netbeheerders en op 2,5% van de totale afnamegegevens uit het jaar n-2 voor de netbeheerders met minder dan 2500 eindafnemers.

De Minaraad is een grote voorstander van het gebruik van openbaredienstverplichtingen om milieudoelstellingen te realiseren. Het systeem van openbaredienstverplichtingen is een algemeen aanvaard en veelvuldig gebruikt instrument om de werking van de vrije markt bij te sturen.

De Raad wijst erop dat niet alleen het aanzienlijke besparingsoverschot, maar ook het risico dat de CREG de kosten aan de te veel bespaarde KWh niet langer zal aanvaarden aan de basis kunnen liggen om REG-acties op te schorten of te verminderen¹.

De Minaraad meent dat er twee mogelijke opties zijn om dit te vermijden. Een eerste optie is, zoals het ontwerpbesluit voorstelt, het verhogen van de doelstelling. Het is evenwel niet duidelijk waarom 3,5% als doelstelling vooropgesteld wordt. Gezien de hoge besparingsoverschotten en signalen uit de sector dat een doelstelling van 6% mogelijk is, blijkt de nieuwe doelstelling gemakkelijk haalbaar en weinig ambitieus. De Raad stelt voor een hogere doelstelling op te leggen.

---

¹ De netbeheerders kunnen hun kosten verbonden aan de REG-acties doorrekenen via de tarieven. Kosten van REG-acties die niet noodzakelijk zijn, zouden verworpen kunnen worden. De gemaakte kosten voor de overschrijding van de doelstelling worden geblokkeerd op een rekening, waardoor de aandeelhouders van de netbeheerders dividenden mislopen.

Bovendien wordt vastgesteld dat ondanks de inspanningen op het vlak van rationeel energiegebruik de leveringen via het distributienet in 2008 ten opzichte van 2007 zijn toegenomen. De Raad meent dat de doelstelling afgestemd moet worden op het klimaatbeleid. In principe zouden alle maatregelen genomen moeten worden die goedkoper zijn dan CDM-projecten.

Nadelen van het blijven werken met resultaatsverplichtingen zijn de nogal ondoorzichtige berekeningsmethodiek, de grote diversiteit aan acties en premies naargelang de woonplaats van huishoudelijke afnemers, etc.

Een tweede optie, voor huishoudelijke afnemers, is om de resultaatsverbinding van 3,5% als indicatief te beschouwen en te vervangen door actieverplichtingen waarbij de overheid in overleg met de netbeheerders de aard en de hoogte van de toegekende REG-premies vastlegt. Op die manier is de continuïteit van de REG-acties gegarandeerd. De meest kostenefficiënte maatregelen moeten eerst aan bod komen. Ook hier zouden in principe alle maatregelen genomen moeten worden die goedkoper zijn dan CDM-projecten. Een bijkomend voordeel van deze optie is dat dan overal in Vlaanderen dezelfde premies worden toegepast. Het succes van de REG-premies kan door de overheid gestuurd worden via haar eigen communicatieacties en door het opleggen van communicatieacties aan de netbeheerders. De Minaraad vindt dit een interessante denkpiste, die echter verder uitgewerkt zou moeten worden. In ieder geval zal in een dergelijke benadering een jaarlijkse evaluatie noodzakelijk zijn, zodat kan nagegaan worden of de vooropgestelde indicatieve besparingsdoelstelling voor huishoudelijke afnemers gehaald wordt en eventuele bijstellingen nodig zijn.

Rekenmodules als openbardienstverplichting

Momenteel bieden verschillende producenten hun huishoudelijke klanten een rekenmodule aan die de evolutie weergeeft van het gas- en elektriciteitsverbruik van de laatste jaren. De gegevens zijn afkomstig van gegevens van de eindfacturen, maar ook de eindverbruiker kan tussentijdse metingen ingeven. Voor verwarming houden deze modules rekening met de graaddagen. Op deze wijze kan de klant zijn energieverbruik goed opvolgen, het toetsen met vergelijkbare afnemers, trends waarnemen over verschillende jaren, gevolgen van energiebesparende investeringen vaststellen, etc. De Minaraad vraagt met aandrang dat het aanbieden van dergelijke modules opgenomen zou worden in de openbardienstverplichtingen van netbeheerders. Dit heeft verschillende belangrijke voordelen: de module wordt voor iedereen beschikbaar, de ingezamelde gegevens blijven toegankelijk zelfs als men verandert van leverancier, de gegevens over uitgekeerde subsidies kunnen ingebracht worden in de module zodat de investeringen als kantelmomenten zichtbaar worden. Sommige netbeheerders hebben reeds een module maar deze is soms weinig performant (bv. meetgegevens van facturen worden niet automatisch ingegeven, bij het wisselen van een meter moeten alle historische gegevens gewist worden, het overzicht wordt beperkt tot 3 jaar, er zijn geen voorzieningen om opmerkingen in te geven waardoor de interpretatie van grafieken vaak moeilijk is, etc.).

Dag- en nachtmeter en fotovoltaïsche cellen

De Raad wenst ook de aandacht te trekken op de problematiek van de dag- en nachtmeter bij particulieren met fotovoltaïsche cellen. Bij de installatie van zonnepanelen is het in grote mate de dagteller die terugloopt. De nachtteller zal vooral in het weekend teruglopen. Een negatieve teller wordt niet in rekening gebracht. Een positieve nachtteller wordt ook niet gecompenseerd door een negatieve dagteller. In vele gevallen is het voor particulieren beter een enkelvoudige meter te installeren. Particulieren die wensen over te stappen van een dag- en nachtmeter naar een enkelvoudige meter worden geconfronteerd met omschakelingskosten die sterk variëren

naargelang de netbeheerder (van 70 € tot 370 €). De Raad vraagt dat particulieren die fotovoltaïsche zonnecellen plaatsen eenmalig gratis de omschakeling kunnen maken naar een enkelvoudige teller of beroep kunnen doen op een gelijkwaardig alternatief.

Eerdere standpunten over openbaredienstverplichtingen

De Minaraad grijpt deze adviesvraag aan om zijn eerdere standpunten inzake openbaredienstverplichtingen - beknopt - te herhalen²:

- De opvolging en rapportage zijn erg summier en weinig toegankelijk. Dit geldt onder meer voor de opvolging van de uitvoering van de REG-openbaredienstverplichtingen door de netbeheerders en de rapportage over de resultaten van de REG-actieplannen van deze netbeheerders, de toegekende premies en hun effecten, etc.³
- Neem alle maatregelen die fiscaal aftrekbaar zijn op als actieverbintenis van de netbeheerders.
- Beloon de netbeheerders als zij de minimale resultaatsverplichting overschrijden. Dit kan door de middelen die de Vlaamse Regering reserveert voor de aankoop van flexibele mechanismen te koppelen aan eventuele extra besparingen door netbeheerders.
- Geef op de factuur de evolutie van het verbruik en een situering van dit verbruik ten opzichte van een gemiddelde en een efficiënte afnemer van hetzelfde type.

Energiescans

Eind 2008 besliste de Vlaamse Regering om de distributienetbeheerders de komende jaren extra energiescans te laten uitvoeren. De Minaraad had vragen bij deze beslissing. In de praktijk blijkt ook dat het uitvoeren van extra scans in 2009 organisatorisch niet langer haalbaar is. Het voorliggende ontwerpbesluit voorziet dat het extra quotum voor 2009 gespreid wordt over de periode 2009-2011. De Minaraad vraagt een evaluatie van het systeem van energiescans. Vooreerst zou onderzocht moeten worden in hoeverre de scans daadwerkelijk bijdragen tot energiebesparing. Dit impliceert dat de energiebesparing berekend wordt aan de hand van tellergegevens (facturatiegegevens) en niet zozeer door schattingen die gekoppeld zijn aan bepaalde maatregelen. Het installeren van een 0-1-knop leidt niet tot besparing indien de knop niet regelmatig gebruikt wordt. De nu uitgevoerde energiescans zijn geschikt voor de doelgroep van beschermde klanten omdat de nadruk ligt op kleine investeringen en op gedragsmaatregelen. De scans zijn veel minder geschikt voor niet-beschermde klanten. Voor deze doelgroep zijn ze vaak te oppervlakkig. De vraag is of dit probleem niet groter wordt indien het aantal uit te voeren energiescans nog wordt verhoogd. De Raad vraagt wel om te bewaken dat niet enkel de milieudoelstelling, maar ook de sociale doelstelling gerealiseerd wordt, namelijk het uitvoeren van energiescans bij de lagere-inkomensgroepen en bij huurders. Ondersteuning aan en begeleiding van gemeenten (en energiescanners/energiesnoeiërs) is nodig om adressen op te sporen van deze doelgroep.

---

² Advies van 7 september 2006 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering inzake de openbaredienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik

³ Advies van 9 april 2009 over het Voortgangsrapport 2008 van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012.

In het besluit staat dat de doelgroepen van de energiescans niet mogen samenvallen met de deelnemers aan de klimaatwijken. Deze beperking heeft volgens de Minaraad geen nut. In tegenstelling tot vroeger leveren de klimaatwijken geen bijdrage meer tot de resultaatsverplichting zodat het probleem van dubbeltellingen niet langer bestaat. Deelnemen aan het project klimaatwijken en het laten uitvoeren van een energiescan versterken elkaar juist voor het creëren van energiebesparing bij die doelgroep. De beperking dat de doelgroepen van de energiescans niet mogen samenvallen met de deelnemers aan de klimaatwijken kan dan ook best geschrapt worden.

Het ABVV, het ACV, de ACLVB, de Boerenbond, de UNIZO en het VOKA-Vlaams Economisch Verbond onthouden zich bij dit briefadvies. Zij brengen advies uit via de SERV.

Met de meeste hoogachting,

Hubert David
Voorzitter Minaraad